

Egy műfogsor története

Özvegy Barta Károlyné arra gondolt, akkor hibázott, amikor arra a fiúra mosolygott a buszon. Azt nem kellett volna.

Ám abban a pillanatban, amikor először kipróbálta, csak hogy még ott, a rendelőben szemrevételezhesse, jól áll-e, mutat-e, és bizony nagyon jól állt, önkéntelenül elmosolyodott, és abban a pillanatban azt is megérezte, hogy az egész teste, a lábujjaitól a feje búbjáig részt vesz ebben a mosolyban, a mosoly szülte kellemes érzésben, de tényleg, mintha boldoggá vált volna hirtelen.

Bólintott a doktor felé, köszöni szépen, mennyivel tartozik?

Öt éve halt meg Károly. Azóta nem nagyon mosolygott. Nem volt más férfi az életében, illetve egyszer majdnem. De hogy a fogai! Hallott már olyan bánatról vagy megrázkódtatásról, ami pillanatok alatt befehéríti az ember fejét. A rémülettől megöszül valaki. Vagy hogy bizonyos események miatt életuntá válik az ember, együvé söpri az aranyat és a port. Előjönnek a testi bajok, az egekbe szökik a vérnyomás, nőni kezdenek az epe vagy a vese kövei, és csak szűrnak, csak hasogatnak, mintha kést döftek volna az ember oldalába. Fájnak az ízületek, táncolnak a reumás fájdalmak, na, és az álmatlanság.

Amikor Károlyt nyugdíjazták, elhatározták, hogy sétálni fognak.

De aztán Károly egyre gyakrabban szólt, menjenek haza. Pedig még a régi moziig sem jutottak el. Türelmetlen volt, ingerült, harapta a szája szélét. És aztán otthon sokáig szöszmötölt a fürdőszobában, és akkor is kivitte a szemetet, ha még csak félig volt a zacskó. Miután Károlyt nyugdíjazták, kevésbé tudta tartani.

De hogy valakinek hullni kezdjen a foga?!

Hát ő ilyesmiről még nem hallott. Pedig már a temetésén rákezdte, a koporsót éppen engedték alá, amikor elviselhetetlen hasítást érzett, föl is jaidult, mire a lánya, a Kisklári, aki mellette állt, óvón átölelte, ő pedig csöndesen, de hallhatóan jajgatott tovább, mert olyan fájdalmak lettek hirtelen, amilyenekkel még nem találkozott, a szülésnél is jobban fájt, pedig Kisklárival hosszan vajúdott, majdnem császár lett, kopogott a koporsófedélen a föld, ő sírt, végigcsorgott az arcán a könnye, és tudta, nem Károly miatt van, hanem mert annyira fáj a foga. Micsoda ostobaság! Másnap, miután a lánya autója elgördült a ház elől, mert Kisklári ment vissza Pestre, benyúlt a szájába. Kicsit piszkált odabent, sziszegett és a nyelvével is végigsimította a fogain, hogy aztán kivegye az első példányt. Semmi baj nem látszott azon az órán, amit az ujjai között tartott. Mintha egészen ép lett volna. Valamilyen erő mégis kilökte az ínycsontból. Ez volt a kezdet, és aztán így tartott körülbelül egy-két éven át, elég gyorsan és megállíthatatlanul kihullt az összes foga, és nem volt mind lyukas. A hullást nem lehetett akadályozni, fog maradt a levesben, a pohárban, reggel arra ébredt, hogy szopogat egyet. Biztosan le is nyelt egyet-kettőt. A fogorvos képtelen volt megállapítani, hogy miféle rend-

ellenesség okozhat ilyesmit. A gyász. A trauma talán. Volt valamilyen megrázó kódtatása, Klári néni? Nem is mondott semmit. Majd még azt hiszik, panaszkodik. Nem fog. Károly hiánya miatt van, nyilván.

Csakhogy így egy idő után nem mert mosolyogni. Ha mégis nevetett valamin, csak mert a barátnői olyan vicceset mondtak, vagy olyat látott, akkor is a szája elé kapta a tenyerét. Már otthon is így nézte a tévét, eltakarta a száját, amikor nevetett. Így élt néhány évig végül, már nem volt foga, mindennap pürét evett, főzeléket, szószt és mártást, egyszer kipróbálta a gyerektápot, nem ízlett. Aztán, mert a lánya is nógatta, meg tényleg kellemetlen volt így élni, és Károly is mit szólt volna, elment egy másik fogorvoshoz, a megyeszékhelyre.

Lecsípett egy nagyobb összeget a megtakarított pénzéből, pedig váratlanul Kisklári is utalt rá többször, milyen jól jönne most egy kis segítség. Most?! Hát, hogy apa már nem él. Mert ha élne?! Ezek szerint a lány titokban pumpolta Károlyt. De ez mégis az ő pénze. Az emberek ilyenkor vonakodnak, mint a szamarak, félretett pénz, nem szabad hozzányúlni, de könyörgöm, nem azért van félretéve, hogy ilyenkor, az efféle kellemetlen és súlyos esetekben megsegítsen?!

Két hetet mondtak, de egy hónap alatt készen is lett az új, porcelános, kivehető, betehető műfogsora. Elegáns darab volt, saját fényel.

Nem lesz már sötét a szádban, Klári.

Most már mosolyoghatott is.

A jó nevű rendelő a megyeszékhelyen volt, busszal utazott be többször, azzal is jött haza, néha vitt pogácsát vagy sajtos ropogóst a doktornak, amit különösen jól sütött.

– Most már nem fogom mondani, hogy Klári néni – jegyezte meg az asszisztens lány, és megmutatta az ő eredeti, nagyon fehér, nagyon sok fogát.

– Hanem mit mondasz, bogaram?

– Hogy Klárrika – bólogatott Brigi.

Nevettek aztán önfeledten.

És már a buszállomásra vezető úton próbálkozott. Lassan sétált. Ült a kispresszó előtti padon egy ember, öreg volt, csikos a kardigánja, és szédzsekije volt, Károlyra hasonlított, napfűrdőzött. Tessék, neki is eljutott a lassuló élete a tavaszig. Megállt mellette. Mintha csak nézelődne. Mintha csak elgondolkodott volna. Mintha csak átadná magát a kora tavaszi langyosságának ő is. Összenéztek végre ezzel a férfival, és ekkor ő elmosolyodott. Nem föltűnően, nem hosszan. Tartózkodó mosoly volt, a férfi mégis zavarba jött.

– Segíthetek?

– Miért akar maga segíteni rajtam?

– Én csak úgy gondoltam, hogy...

– Rosszul gondolta – mondta tettetett haraggal, menni akart. Azt gondolta, ostoba vénember. Ez biztosan olyan hülye, nem ért semmit. Itt penészedik egy padon, érthetne mindent. De ez nem. Mert aki leül egy padra, érteni fog. Megérti a dolgokat. Nem kapálódzik. Nem kapkod a szél után. Kilépett egy fiatal férfi a presszóból, elég hangosan beszélt a telefonjába. Jól van, mi lenne, ha venne egy olyan süteményt, amit már régen nem ehetett, mostanában a krémest, a túrórtortát ette, kikanalizta a habot, a karamelltetőt meghagyta. Sajtos ropogóst kért, tíz dekát. Ő jobbat tud sütni, de azért. Furcsa volt, rágott újra. Lehet, hogy a drázsé-

val is bírna. Meg tudná törni a pisztáciát! Szotyola! Akármit meg tud most már rágni. A presszótoaletten hosszan nézett a tükörbe, kivette a fogsort. Visszatette. Kivette. Minden nagyon szépen működött, nem fájt, passzolt. Újra Klárka vagyok. Azt sem bánta, hogy a későbbi buszt érte el, be fog sötétedni, mire hazaér. Nem baj.

Szemben ült vele a buszon az a fiú, menetiránnyal egyezően. Ő meg háttal, ahogy nem annyira szerette, de nem mondta, hogy cseréljenek helyet, nem volt kedve megzavarni ezt az ismeretlen, nyilván nem idevalósi fiút, aki egy kicsit furcsán tartotta a táskáját, bőrtáska volt, régen látott ilyet, régi darab, mert manapság, ezt már megfigyelte, a fiatalok, meg a fiataloknak látszó idősebb férfiak hátizsákokkal jártak. Ez meg ilyen bőrtáskával közlekedik, különben Károlynak is volt egy hasonló, ellopták a vonaton, amikor a Dunakanyarba utaztak, a halála előtt történt úgy egy évvel, ellopták a táskát, pedig Károly abban tartotta a törölőkendőjét.

A fiúra mosolygott, talán a táska miatt, az meg mintha megijedt volna. Próbálkozott még egyszer, de a fiú nem mutatott érzelmet, csak mintha jobban szorította volna magához azt az átkozott táskát.

Mi lehet benne?

Az uzsonnás doboz?

Kérdőívek?

Ostoba prospektusok?

Sötétben érkeztek meg, és ő tétovázás nélkül indult hazafelé, nem nézett föl a templomra, ami ott magasodott az állomás mellett, különben mindig fölnézett rá, mert mintha mosolygott volna az épület. Egyszer az eszébe jutott, hogy vajon egy templom tud-e mosolyogni, és azt mondta, hogy igen. Ez itt tud. Hogy lehet mosolyogni, ha fölfelé tör az a valami, nem pedig lent időzik. A virágszirom se száll, csak ha már meghalt. Hunyorogtak a főút lámpái. Ilyenkor már ritkán járnak az utcán, hangosabb minden mozdulat. Ez itt a vidék, ha vérezni kezd az ég, akkor lassan, biztosan minden bezár. Vidéken olyan az est, mintha egy menekültáborba érkeznel. Három utca a buszmegállótól a házig. Három utcát kell ebben a sötétben letudnia, ahol ismer minden kaput, kerítést, ismer minden kutyát, ismer minden járdadomborulatot, árokvirágot, horpadást.

Alig tett néhány lépést, már meg is hallotta, hogy követik.

Jött utána valaki, nem mert megfordulni, de hallotta a vásott cipősarok koppásait, ő nem ment túl gyorsan, nem sietett, nem tudott már, az ő korában hogyan is szaporázhatott volna, a másik pedig vele tartott, átvette az ő szabálytalan, fáradt ritmusát. Gondolkodott. Mi lenne, ha megállna, és hátrafordulna. Megkérdezné. De akkor vérszemet kap az a másik. Ugatott egy kutya, az a fehér nagy dög, az a kuvasz, nem is hallotta az állat őrjöngésétől már a kopogást, de amikor a kerítésen túl járt, és a dög is elhallgatott, meghallotta újra, és azt is, hogy közelebb került. Egészen közel volt! Mintha valaki szólt volna, Klári. Klárikám! Így a férje szólította. Klárikám! Kopogott a cipő, szörcsögött az a másik, aki mögötte haladt, harákkolt, kifújta az orrát, rettenetes volt, nagyon visszataszító, jött utána, így követte, te jó ég, mi lesz most. Egyre közelebből érezte. Már hallotta a lélegzését is, ahogy sípol a tüdeje, ahogy mind hevesebben veszi a levegőt, néha még sóhajtott is, köpött, sóhajtozott. Mit sóhajtozik! Most kellene megállni és megfor-

dulni. Most kellene azt mondani, én egy beteg öregasszony vagyok, nem kellene semmi rosszat tervezni. Mindenkinék jobb, ha szépen viselkedik. Nem szabad akarni a rosszat. Én Klári néni vagyok, szegény árva özvegy. Egyedül élek, a lányom csak pénzt akar, nem, ezt nem lehet mondani, az ingerlő lehet, egy magányos asszony, még ha öreg is, nagy csábítás, nem szabad a magányt emlegetni, azt kellene mondani, hogy dehogyis vagyok özvegy, már nagyon vár a férjem, a korábbi busszal kellett volna érkeznie, mert az orvosnál volt, a... a szíve miatt, beteg a szíve, félrever, ki akar ugrani a fészkéből, ezt fogja mondani neki, aki már szinte a nyakába lihegett, akinek érzi a savanyú lélegzését, aki már szinte nyúl utána, nyúl a májfoltos karja, a madártörékeny nyaka után, aki meg akarja ragadni, aki le akarja teperni, aki föl akarja falni, olyat akar tenni vele, és éppen itt, a Kovácsék háza előtt álló villanyoszlopnál, ahol fényesebb minden, mint máshol, ahol a szomszéd utca lakói a szemtanúi lehetnek annak, hogy ővele mit... hát nem. Nem is tudta, mit csinál. Meg se gondolta. Csak megfordult gyorsan, és kirántotta a szájából a műfogsort. És a már valóban nagyon közlőrl imbolygó, árnyékban maradt arc elé tartotta.

Nem is mondott semmit.

Fénylett az a fogsor, bevilágította a másik arcát.

Egy kis csend lett, felhő úszott a vigyorgó hold elé.

A fiú, mert ő volt, viszont felkiáltott, meg akart kapaszkodni, de nem talált fogódzót, imbolyogni kezdett, majd lassan összerogyott. És aztán csak hevert a járdán, mint akiből kiszállt az élet, a lélek. Ő meg nem értette. Megnézte a fogsorát, nahát, visszahelyezte a szájába. Cuppogott, csücsörített, jól van, passzol most is. A szemközti ház sor egyik ablakában elrántottak egy függönyt. A másik még mindig feküdt, ölelte magához az ódivatú bőrtáskát.

– Különben Klárka vagyok – mondta neki, és aztán indult hazafelé.

Mennyi izgalom egy napra. És még mindig volt egy árnyékos utca hátra, aminek a sarkán egy ilyen estén a szeszszagú Kovács egyszer megkörnyékezte, és addig simogatta, míg ő kicsit bele nem fulladt a férfi aranykeresztes mellszőrébe.